

บทที่ 4

กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลในต่างประเทศ

ในบทนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลของประเทศต่าง ๆ ดังนี้

1. กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกา
2. กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลในประเทศอังกฤษ
3. กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์

4.1 กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกา

ลักษณะของการดำเนินคดีอาชวากับนิติบุคคล มีความแตกต่างจากคดีอาชวาระเภทอื่นในเหตุผลด้านปริมาณมากกว่าด้านคุณภาพ เหตุผลในทางปริมาณมีมากกว่าในส่วนของพยานเอกสาร จำนวนของจำเลย และประเด็นที่ซับซ้อนกว่าคดีอื่น ๆ แต่สำหรับด้านอื่นคดีอาชวาของนิติบุคคลแตกต่างเล็กน้อยจากคดีอาชวาทั่วไป ดังนั้น จึงเป็นสิ่งธรรมดาที่แบบวิธีหลักใน Federal Rules of Criminal Procedure และ Federal Rules of Evidence มีรูปแบบส่วนใหญ่เหมือนกับแบบวิธีสำหรับจำเลยที่เป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว¹

¹ Developments-Corporate Crime, Harvard Law Review, Vol 92:1227 1979, P.1276

ในด้านการใช้กระบวนยุติธรรมทางอาญากับอาชญากรรมนิติบุคคล (Corporate Crime) มีความแตกต่างจากอาชญากรรมท้องถนน (Street Crime) ในส่วนของการควบคุมโดยฝ่ายบริหาร เช่น ข้อบังคับของฝ่ายบริหาร เข้ามาแทนที่กฎหมาย, การสอบสวนของฝ่ายบริหารเข้ามาแทนที่การสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, คำตัดสินในศาลอาญาถูกแทนที่โดยการพิจารณาของฝ่ายบริหาร และผู้ฝ่าฝืนโดยปกติจะถูกลงโทษปรับมากกว่าการลงโทษจำคุก เมื่อมีการกำหนดโทษจำคุก พวกที่รับโทษจะได้รับโทษในสถานที่พิเศษมากกว่าคุก โดยทั่วไป ที่ปรึกษามีอาชีพทางกฎหมายของนิติบุคคลสามารถบอกวิธีฝ่าฝืนกฎหมาย โดยไม่ได้รับโทษแก่นิติบุคคลได้² จึงเป็นการบ่อยครั้งที่ เป็นความง่ายแก่นิติบุคคล ในการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐบาลกลางซึ่งมีโทษอาญา ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา พนักงานอัยการยอมรับว่าโทษอาญาเป็นอาวุธที่ดีที่สุดต่อการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ทางธุรกิจ มาตรการที่ใช้กับการฝ่าฝืนในลักษณะของการฟ้องร้องทางฝ่ายปกครองหรือทางแพ่ง เป็นการดำเนินการฟ้องร้องในลักษณะกระทำต่อการประกอบอาชญากรรม ข้อดีจุดใจต่อการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลได้แก่³

1. ความง่ายของการเสนอความรับผิดชอบของนิติบุคคล กฎหมายอาญาของรัฐบาลกลางโดยปกติสามารถใช้กับนิติบุคคล นิติบุคคลมีความรับผิดชอบอาญาจากการกระทำของลูกจ้างภายในขอบเขตการว่าจ้างและกระทำเพื่อใครแก่นิติบุคคล การกระทำผิดอาญาโดยลูกจ้างระดับล่างสุดโดยปราศจากคำสั่งอาจทำให้นิติบุคคลต้องรับผิดชอบอาญาได้ หากกระทำภายในระยะเวลาการจ้างวานหรือภายใต้ขอบเขต

²Ben Jacobson, Corporate Crime: New Investigation Horizons, Criminal and Civil investigation Handbook, Joseph J.Grau editor in chief, Mc Grew-Hill Book Company 1981, p.6-4

³Jeffrey Glekel, Corporate Defendants in Criminal Litigation p.39

การงานที่คาดหมายได้ การพิสูจน์ความผิดของนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าการกระทำผิดนั้นก่อผลกำไรแก่นิติบุคคล ความคาดหมายของลูกจ้างว่านิติบุคคลจะได้รับผลกำไรจากการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายของลูกจ้างก่อความรับผิดชอบแก่นิติบุคคลได้ ในส่วนของการเสนอการรับรู้ของนิติบุคคลในการกระทำผิด เป็นการเสนอข้อเท็จจริงที่รู้โดยลูกจ้าง เพื่อแสดงถึงเจตนาของนิติบุคคล ภายใต้อาณัติเช่นนี้ นิติบุคคลอาจมีความรับผิดชอบได้ แม้ว่าลูกจ้างนิติบุคคลไม่ได้ถูกพิพากษาลงโทษ

2. ข้อโน้มน้าต่อการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลในส่วนของประโยชน์ จากวิธีพิจารณาความ การดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่งในศาลรัฐบาลกลางมีความ ล่าช้าและต้องเสียค่าใช้จ่าย แม้ในคดีธรรมดา แต่ตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง และของศาลท้องถิ่น คดีอาญาจะได้รับการพิจารณาก่อนในระยะเวลาอันสั้น โดยมี ข้อจำกัดของการเปิดเผยข้อเท็จจริงและคำขอให้ศาลวินิจฉัย

พนักงานอัยการจำนวนมากมีความเห็นว่า การกระทำผิดของนิติบุคคล ควรได้รับการจัดการในลักษณะของอาชญากรรม จึงจะได้รับผลดี การฝ่าฝืนต่อ สุขภาพ, ความปลอดภัย และสภาวะแวดล้อมหรือกฎหมายอันที่เป็นอันตรายต่อ สาธารณะชน เป็นผลจากการไม่กระทำอันเนื่องมาจากนโยบายที่ผิดพลาดของนิติ บุคคลหรือองค์การ มากกว่าการกระทำผิดของปัจเจกชน ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรมที่ จะกำหนดความรับผิดชอบอาญากับปัจเจกชนสำหรับการไม่กระทำร่วมกัน การดำเนิน คดีอาญากับนิติบุคคลบางครั้ง เป็นเป้าหมายที่ตั้งคู่ใจกับพนักงานอัยการ เพราะได้ รับการต่อต้านน้อยกว่าบุคคลธรรมดา ซึ่งต้องรับโทษจากคุกหากได้รับการพิพากษา ลงโทษ⁴

---

⁴Jeffrey Glekel, Corporate Defendants in Criminal Litigation..., p.40

สำหรับอุปสรรคในการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลได้แก่

1. ในหลายคดีพนักงานอัยการยอมรับว่าการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลไม่ยุติธรรม เพราะเป็นการยากที่จะแสดงสารว่านิติบุคคลนั้นกระทำไม่เหมาะสมโดยล้มเหลวที่จะป้องกันอาชญากรรมย่อย ๆ จากบรรดาลูกจ้างอาชญากรรมที่ประกอบโดยลูกจ้างไม่ควรถูกจะได้รับการคาดหมายว่าเป็นเพราะนิติบุคคลไม่สามารถป้องกันการกระทำนั้นได้ อันจะมีผลการป้องปรามเล็กน้อยเท่านั้น จากการทำเนิการฟ้องร้องในลักษณะนี้ นอกจากนี้การใช้กฎหมายอาญากับนิติบุคคลไม่อาจเข้าถึงประโยชน์ของโทษอาญา เพราะนิติบุคคลไม่อาจรับโทษจากคุกคดีตัดสินลงโทษนิติบุคคลโดยไม่มีใครได้รับโทษจากคุกไม่อาจตอบสนองความต้องการของสาธารณะชน การดำเนินคดีเฉพาะนิติบุคคลไม่อาจเป็นการทดแทนที่พอเพียงเมื่อเทียบกับการดำเนินคดีกับผู้บริหารของนิติบุคคล⁵

2. อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอาญากับนิติบุคคลซึ่งมีเหตุจากการขาดกลุ่มผู้ทำงานด้านการสืบสวนสอบสวน และการฟ้องร้องที่พอเพียงกับการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคล, ปัญหาการเสนอเจตนาร้าย (establishing mens reas) ความไม่เหมาะสมในการใช้บทบัญญัติความผิดอาญากับนิติบุคคล, การขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคล เป็นต้น อันส่งผลต่อพนักงานอัยการในทางปฏิบัติต่อการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคล⁶

⁵ Jeffrey Glekel, Corporate Defendants in Criminal Litigation p.40

⁶ Michael L. Benson, William J. Maakestad, Francis T. Cullen, and Gilbert Geis, District Attorneys and Corporate Crime : Surveying the prosecutorial Gatekeepers, Criminology v.26 n.3 Aug.1988 p.513

ในส่วนของการกระทำผิดของนิติบุคคลที่ได้รับการฟ้องร้องการพิพากษา และลงโทษโดยศาลของรัฐบาลกลางในช่วงระยะเวลาสี่ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2527 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2530 ได้มีกลุ่มผู้วิจัยเบื้องต้นศึกษาวิเคราะห์สรุปว่า การดำเนินการฟ้องร้องกับนิติบุคคลมีจำนวนน้อยกว่า 1% ของความผิดอาญาที่ฟ้องร้องกับศาลรัฐบาลกลาง จากจำนวน 1283 ของนิติบุคคลที่รับโทษ มีจำนวนอย่างน้อยที่สุดสองในสามที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดจากกฎหมายป้องกันการผูกขาด, ความผิดฐานฉ้อโกง, ภาษีหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ นอกจากความผิดป้องกันการผูกขาดแล้วการฟ้องร้องนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมกันมีน้อย (น้อยกว่า 5% ของคดี) แต่บุคคลธรรมดาเป็นจำเลยร่วมกับนิติบุคคลมีประมาณ 50% ของคดี บริษัทที่รับโทษมีแนวโน้มเป็นบริษัทเล็ก 10% เป็นบริษัทใหญ่มีการขายกว่า 1 ล้านดอลลาร์ กับลูกจ้าง 50 คน น้อยกว่า 3% เป็นประเภทคลังสินค้า

โทษที่ลงโทษหลักคือ โทษปรับเป็นอัตรา 90% ของค่าพิพากษา โทษปรับและการคุมประพฤติควบคู่กันมีอัตรา 11% ของค่าพิพากษา, การคุมประพฤติถูกใช้เพียง 7% ของค่าพิพากษา, การทำประโยชน์แก่สาธารณชนมีอัตรา 2% ของค่าพิพากษาและการทำให้กลับสู่สภาพเดิมมีอัตรา 10% ของค่าพิพากษา

สำหรับลักษณะความผิดของนิติบุคคลในศาลรัฐบาลกลางได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐาน 5 ประการของความผิดคือ⁸

---

⁷Mark A Cohen, Chih-Chin Ho, Edward D. Jones, Laura M. Schleich Organizations as Defendants in federal Court : A preliminary analysis of prosecutions convictions and sanctions, 1984-1987 Whittier Law Review. Vol. 10 1988 p. 111-112

⁸Jeffery S. Parker, Criminal sentencing policy for organizations: The unifying approach of optimal penalties, American Criminal law Review. vol 26:513, 1989, p.521-522

1. ผู้กระทำผิดหลักเป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากนิติบุคคลประเภทอื่น ผู้กระทำผิดจำนวนน้อยมาก ที่เป็นบริษัทใหญ่มีชื่อเสียง
2. นิติบุคคลทางการค้าต่างจากจำเลยที่เป็นบุคคลธรรมดาได้รับการลงโทษในศาลรัฐบาลกลางภายใต้หลักความรับผิดชอบเพื่อผู้อื่นทางอาญาสำหรับการกระทำของตัวแทน มาตรฐานของรัฐบาลกลางขยายกว้างกว่ามาตรฐานของมลรัฐ ซึ่งต้องการผู้แทนระดับสูงที่จะแสดงเจตนาร้ายของนิติบุคคล (corporate mens rea) แต่อย่างไรก็ตามประมาทครั้งหนึ่งของการดำเนินคดีกับนิติบุคคลในศาลรัฐบาลกลาง เกี่ยวพันกับจำเลยร่วมเป็นบุคคลธรรมดาในฐานะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของบริษัทที่ถูกฟ้อง
3. ประมาท 70 ถึง 75 เปอร์เซ็นต์จากความผิดของนิติบุคคลเกี่ยวพันกับความผิดการป้องกันการผูกขาด การหลอกลวง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ ส่วนอีก 20 ถึง 25 เปอร์เซ็นต์เป็นความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อาหาร และยา, การควบคุมการส่งออก, และธุรกิจการเงิน ส่วนการฟ้องร้องอาชญากรรมที่รุนแรงหรือความผิดอาญาทั่วไปไม่ปรากฏ และการฟ้องร้องเกี่ยวกับการพนันสิ่งลามกหรือความผิดเกี่ยวกับการโกงเงิน (racketeering offenses) มีไม่บ่อยครั้ง
4. คำตัดสินหลักเป็นโทษปรับด้านการเงินหรือร่วมกับการทำให้อับอายกลับสู่สภาพเดิม (restitution order) เป็นอัตรา 82 เปอร์เซ็นต์ของคำตัดสิน การคุมประพฤติเป็นทางเลือกที่รองมา มีการใช้เป็นอัตรา 16 เปอร์เซ็นต์ของจำเลย
5. ความผิดของรัฐบาลกลางที่เกี่ยวกับนิติบุคคลนั้น มีความเกี่ยวพันการฝ่าฝืนกฎหมายพิเศษซึ่งมี การแก้ไขทางแพ่งรวมทั้งโทษทางแพ่ง ที่ถูกใช้ในฐานะคำสั่งของตัวแทนรัฐบาลกลางหรือผู้เสียหาย การบังคับใช้ทางแพ่งหรือทางปกครองกับนิติบุคคลมีมากกว่าบุคคลธรรมดา การฟ้องร้องทางแพ่งและการบังคับโดยฝ่ายปกครองมีจำนวนมากกว่าการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคล

ในส่วนของแบบวิธีการดำเนินคดีอาญาตาม Federal Rules of Criminal Procedure⁹ ได้กำหนดบทบัญญัติแบบวิธีสำหรับนิติบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การส่งหมายเรียก Rule 9(c) (1) ได้กำหนดการส่งหมายเรียกแก่นิติบุคคลว่าเป็นการส่งหมายเรียกต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้จัดการหรือตัวแทนทั่วไปหรือผู้แทนอื่นที่ได้รับอำนาจโดยการแต่งตั้งหรือกฎหมายให้อำนาจที่จะรับไว้หรือมีอำนาจรับหมายโดยมีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกำหนดไว้ การส่งหมายเรียกกระทำโดยการส่งหมายไปยังที่ตั้งหรือที่อยู่ครั้งหลังสุดที่รู้ได้ ในเขตเมืองหรือที่ตั้งประกอบธุรกิจอื่นในประเทศสหรัฐอเมริกา

2. ในการแก้ข้อกล่าวหา Rule 11(a) ได้บัญญัติกรณีที่นิติบุคคลไม่ปรากฏตัวต่อศาล ศาลจะเสนอข้อกล่าวหาว่าไม่กระทำผิด (plea of not guilty) เข้าสู่การพิจารณา กระบวนพิจารณาจะดำเนินต่อไปได้

3. การเปิดเผยข้อเท็จจริงในกรณีที่เกี่ยวข้องเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคมหรือสหภาพแรงงาน Rule 16(1) (A) กำหนดให้เมื่อมีการร้องขอ ศาลอาจอนุญาตให้จำเลยเข้าล่วงรู้บันทึกคำให้การ (Recorded testimony) ของพยานที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างซึ่งอ้างถึง อันมีผลผูกมัดจำเลยในการทำงานซึ่งเกี่ยวกับข้อหาที่ฟ้อง ที่เขาได้ให้การกับคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) ไว้ ไม่ว่าเป็นการกระทำที่ถูกฟ้องร้องหรือการดำเนินคดีของคณะลูกขุนใหญ่¹⁰

4. การปรากฏตัวของจำเลยที่เป็นนิติบุคคล Rule 43(c) (1) บัญญัติว่า "นิติบุคคลปรากฏตัว โดยที่ปรึกษา (counsel) ได้ในทุกความประสงค์" ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีความจำเป็นของเจ้าหน้าที่ในนิติบุคคลที่จะปรากฏตัวในการฟ้อง

⁹ Federal Rules of criminal Procedure (U.S.C. 1982 ed.)

¹⁰ กาญจนา ศรีแสน, การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญา, ทัศนะ-วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532, น.38

แก้ข้อกล่าวหา, การพิจารณาหรือตัดสิน เว้นแต่ถูกฟ้องเป็นจำเลย นิติบุคคลไม่อาจถูกจับกรณีนี้นับปฏิบัติตามหมาย การฟ้องร้องเฉพาะนิติบุคคลจึงอาจมีการเสี่ยงที่จะไม่มีการปรากฏตัว โดยทั่วไปเมื่อผู้แทนนิติบุคคลถูกฟ้องเป็นจำเลยร่วมกับนิติบุคคล การปรากฏตัวของนิติบุคคลตาม Rule 43 นี้ศาลจะกำหนดนายความหรือที่ปรึกษาของผู้แทนนิติบุคคลลงนามแทน การปรากฏตัวของนิติบุคคลเช่นกัน¹¹

Rule 43 เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิใน Six Amendment ที่รับรองสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้า กับผู้กล่าวหา เป็นสิทธิพื้นฐานในการพิจารณาสำหรับการเปิดโอกาสให้ถามค้าน และให้โอกาสแก่คณะลูกขุนในการพิจารณาทำทางพยานจากการถามค้านแต่ขอบเขตของ Rule 43 กว้างกว่าสิทธิใน Six Amendment เพราะประกอบด้วย สิทธิในการปรากฏตัว (privilege of presence) สิทธิในการปรากฏตัวคล้ายกับสิทธิในการเผชิญหน้า (privilege of confrontation) ซึ่งจำกัดเฉพาะการพิจารณาเมื่อมีพยานที่จะถูกตั้งคำถาม¹²

นอกจากแบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลตาม Federal Rules of Criminal Procedure บางมาตราที่ต่างจากบุคคลธรรมดาแล้ว ปัญหาความแตกต่างของการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลมีปรากฏในลักษณะของพยาน เอกสาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสอบสวนฟ้องร้องสำหรับอาชญากรรมนิติบุคคล เพราะการกระทำผิดของนิติบุคคลไม่แสดงร่องรอยทางกายภาพหรืออันตรายให้ปรากฏเฉพาะผู้ใดโดยเจาะจง เอกสารของนิติบุคคลจึงอาจเป็นเพียงพยานหลักฐานอย่างเดียวที่แสดงว่าอาชญากรรมได้เกิดขึ้น¹³ การหลีกเลี่ยงการยอมรับเอกสารที่กล่าวอ้าง

¹¹ Jame Wm. Moore, Moore's Federal practice, second edition Matthew Bender, New York. 1972, vol. 8a, P.43-8, 43-9

¹² Jame Wm. Moore, Moore's federal practice, Matthew bender new York, 1972, vol. 8A, p.43-3, 43-4

¹³ Developments-Corporate Crime, Harvard Law Review vol 92:1227 197 9 P. 1276

บุคคล นิติบุคคลจะอ้างสิทธิหลัก 3 ประการคือ สิทธิที่จะไม่ประกันตนเอง (Privilege against self-incrimination) เป็นสิทธิต่อรองโดย The fifth amendment, สิทธิตาม The fourth amendment ซึ่งห้ามการยึดค้นโดยมิชอบ (Prohibition of unreasonable seizures) และสิทธิในการมีทนาย (the attorney client privilege) ซึ่งได้มีผู้วิเคราะห์ว่านิติบุคคลไม่ได้รับการคุ้มครองจากสิทธิที่จะไม่ประกันตนเอง¹⁴ แต่ได้รับความคุ้มครองจากสิทธิสองประการหลัง¹⁵

4.2 กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลในประเทศอังกฤษ

L.H. Leigh ได้กล่าวถึงอุปสรรคในการปรับปรุงความรับผิดชอบของนิติบุคคลในประเทศอังกฤษ ในบทที่ 2 ของหนังสือ The Criminal liability of Corporation in English Law ว่ามีอยู่ 3 ประการคือ¹⁶

1. อุปสรรคจากแนวคิดและข้อปฏิบัติ เนื่องจากนิติบุคคลไม่มีชีวิตจิตใจ จึงไม่สามารถมีเจตจำนงและไม่สามารถแสดงเจตนาของตัวเองในการกระทำผิดอาญาได้ ก่อนที่จะมีการพัฒนาความรับผิดเพื่อผู้อื่น (vicarious liability) อันเป็นความคิดที่ชัดเจนว่านิติบุคคลขาดรูปร่างของสมาชิก (corporal members) ดังนั้นจึงไม่อาจมีการกระทำทางกายภาพได้

2. นิติบุคคลต้องกระทำภายใต้ตราสารที่กำหนดวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลซึ่งไม่ได้กำหนดอำนาจให้กระทำความผิดอาญาไว้ ดังนั้นการกระทำผิดอาญาจึงเป็นการกระทำนอกขอบวัตถุประสงค์ (ultra vires) จึงไม่อาจฟ้องร้องได้

¹⁴ ibid P. 1286

¹⁵ ibid P. 1289, 1293

¹⁶ L.H. Leigh. The Criminal liability of Corporations in English Law, Lowe & Brydone (Printers) Ltd. London 1969

3. ประการสุดท้ายคือการไม่มีระบบวิธีพิจารณาความที่เพียงพอสำหรับนิติบุคคล ที่จะให้ปรากฏตัวและตอบคำถามเมื่อมีการฟ้องร้อง

สำหรับอุปสรรคประการที่ 3 เป็นอุปสรรคของวิธีพิจารณาความสำหรับการปรากฏตัวของนิติบุคคล ความยากลำบากจึงเกิดขึ้นกับความผิดที่ต้องฟ้อง (indictable offence) แต่ความยากอันนี้จะไม่เกิดกับความผิดที่พิจารณาโดยรวบรัด (offences punishable on summary conviction) เพราะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาโดยรวบรัดปี 1848 (The Summary Conviction Act 1848) มีบทบัญญัติพิเศษให้สิทธิจำเลยปรากฏตัวได้โดยที่ปรึกษาหรือทนาย นอกจากนี้โดย The Quarter Sessions Act 1849 ทั้งคู่ความหรือทนายความสามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์ได้ (Assign notice of appeal)

การใช้หมาย Certiorari กับความผิดที่ต้องฟ้อง¹⁷

ความผิดที่ต้องฟ้องก่อปัญหาเพิ่มขึ้น เพราะที่ศาล Assize จำเลยต้องปรากฏตัวด้วยตนเอง นิติบุคคลสามารถปรากฏตัวได้โดยทนายความ ดังนั้นจึงไม่สามารถได้รับการพิจารณาที่ศาล Assize นอกจากนี้นิติบุคคลไม่มีรูปร่างจึงไม่สามารถเริ่มการพิจารณาได้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการส่งคำกล่าวหาไปยังคณะลูกขุนใหญ่ ถ้าคำกล่าวหาที่ส่งไปรับฟังได้จะถูกส่งกลับมาพิจารณาที่ศาล Assize และมีการนำส่งคำฟ้องโดยหมาย Certiorari ไปสู่ศาล Kings Bench ซึ่งนิติบุคคลสามารถปรากฏตัวและแก้ฟ้องได้โดยทนายความ

---

¹⁷L.H.Leigh The Criminal liability of Corporations in english Law, Lowe & Brydone (Printers) Ltd.London 1969, p.10

ผลของ Judicature Act 1873¹⁸

รูปแบบการใช้หมาย Certiorari ยังใช้อยู่โดยมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยจนกลางปี 1925 ส่วนในปี 1873 ผลของ The Judicature Act ทำให้ศาล Oyer, Termine และ Gaol เป็นส่วนหนึ่งของศาลสูงมีผลให้สามารถนำคำฟ้องจากศาล Assize ไปยังศาล King's Bench โดยคำสั่งนอกเหนือจากหมาย certiorari สำหรับกฎของ The crown office rule ยังคงใช้วิธีพิจารณาแบบเก่ากับนิติบุคคล มาตรา 13 ของกฎยังรักษาระบบการส่งหมายกับนิติบุคคลไปสู่ศาล King's Bench โดยคำสั่งที่ได้รับจากหมาย affidavit จะมีข้อความว่ามีคำฟ้องกับนิติบุคคลและไม่สามารถปรากฏตัวในศาลล่างได้

ความไม่สะดวกของวิธีพิจารณาที่ยังไม่ปรับปรุง¹⁹

ความไม่สะดวกของแบบวิธีพิจารณาโดยการส่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจแบบพิจารณาของศาลยังคงไม่ได้รับการแก้ไข จนกระทั่งปี 1922 คดี Rex V. Daily Mirror Newspaper Limited ถูกตัดสิน เป็นคดีที่บริษัทถูกฟ้องว่ามีความผิดตามมาตรา 34 ของ The Representation of the People Act 1911 คณะลูกขุนใหญ่ถูกเลื่อนการพิจารณา เป็นช่วงระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่ 1 โดย The Grand Juries (Suspension) Act 1917 ภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คำฟ้องต้องมีการนำบุคคลเข้าสู่วินิจฉัยโดยความยินยอมหรือโดยคำสั่งลายลักษณ์อักษรของศาลสูงหรือความยินยอมของหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย ดังนั้นในคดีนี้ตัดสินว่านิติบุคคลไม่สามารถเข้าสู่วินิจฉัยได้ เพราะตาม The Interpretation Act 1989 การเข้าสู่วินิจฉัยต้องมี

¹⁸ ibid.

¹⁹ L.H. Leigh, The Criminal liability of Corporations in English Law, Lowe & Brydone (Printers) Ltd. London 1969

การคุมขังจำเลยด้วย จึงมีการตีความพระราชบัญญัตินี้ว่านิติบุคคลไม่สามารถเข้าสู่
การพิจารณาได้ ด้วยเหตุนี้ The Criminal Justice Act 1925 ได้มีบัญญัติ
เพื่อปรับปรุงขึ้น

The Criminal Justice Act, 1925²⁰

เมื่อนิติบุคคลถูกกล่าวหาตามความผิดที่ต้องฟ้อง และหากมีหลักฐานพอ
เพียงที่จะน่านิติบุคคลเข้าสู่การพิจารณา The criminal Justice Act 1925
บัญญัติให้อานาจพนักงานอัยการเสนอคำฟ้องโดยถือว่าเป็นการเริ่มต้นการพิจารณา
เมื่อคณะลูกขุนใหญ่ของศาล Assize หรือ Quarter Sessions ส่งกลับคำฟ้อง
ที่ได้พิจารณาแล้วของนิติบุคคล นิติบุคคลสามารถปรากฏตัวและแก้ฟ้องโดยผู้แทน
นิติบุคคล ในกรณีของมาตรา 17 แห่ง The Summary Jurisdiction Act
1879 นิติบุคคลสามารถร้องขอให้พิจารณาโดยลูกขุนจากผู้แทนนิติบุคคล นิติบุคคล
มีสิทธิที่จะแต่งตั้งผู้แทนโดยการเขียนข้อความที่ลงลายมือชื่อของผู้จัดการนิติบุคคล
ในปี 1933 คณะลูกขุนใหญ่ถูกยกเลิกการเสนอคำฟ้องจึงกระทำต่อศาล

แบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคล²¹

แบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลแบบใหม่ทั้งการพิจารณาแบบรวบรัด
หรือการพิจารณาคความผิดที่ต้องฟ้อง มีบัญญัติในส่วนที่สำคัญใน The Magistrates
Courts Act 1952 ในตารางที่ 2 ของพระราชบัญญัติแบบวิธีการดำเนินคดี
อาญากับนิติบุคคลไว้ โดยมาตรา 3 ของตาราง และมาตรา 29 ของ The
Criminal Justice Act 1967 บัญญัติให้นิติบุคคลสามารถปรากฏตัวโดยผู้แทน

²⁰ ibid p.11-12

²¹ L.H. Leigh, The Criminal liability of corporations in English Law, Lowe & Brydone (Printers) Ltd. London 1969
p.64-65

ซึ่งสามารถเสนอคำแก้ฟ้อง ตอบคำถามผู้พิพากษาและให้ความยินยอมหรือคัดค้าน การพิจารณารวบรัดหรือพิจารณาโดยคณะลูกขุน มาตรา 29 ของ The Criminal Justice Act 1967 ยังบัญญัติว่าบริษัทซึ่งประสงค์จะรับสารภาพหรือขอพิจารณา โดยไม่ปรากฏตัวต่อศาล สามารถเสนอความประสงค์โดยส่งข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรของผู้จัดการหรือเลขานุการ ข้อความที่เสนอไม่จำเป็นต้องมีตราประทับ หรือต้องมีรูปแบบความสมบูรณ์ที่ต้องการ ในกรณีที่ไม่มีผู้แทนปรากฏและต้องมีการ กระทำต่อหน้าหรือการอ่านหรือการบอกกล่าวแก่ผู้แทนนิติบุคคลจะ ไม่มีการใช้กับนิติ บุคคลรวมทั้งความต้องการความยินยอมของจำเลยที่จะรับการพิจารณาโดยรวบรัด ด้วย ถ้าการพิจารณาต้องกระทำโดยการฟ้อง (indictment) ศาลจะดำเนินการให้มีการไต่สวนเบื้องต้น (preliminary inquiry) ถ้าพยานหลักฐานพอ เพียงที่จะน่านิติบุคคลเข้าสู่อการพิจารณา โดยมาตรา 1 ของตารางที่ 2 ศาลจะ ให้นิติบุคคลเข้าสู่อการพิจารณาโดยการมีคำสั่งให้พนักงานอัยการเสนอคำฟ้องตาม ความผิดที่ปรากฏในคำสั่ง ในคดี Rex V H. Sherman Ltd. ได้ตัดสินว่าการ ปรากฏของคำสั่ง เป็นเงื่อนไขบังคับของการเสนอคำฟ้อง คำสั่งต้องกระทำโดย ศาลก่อนที่คำฟ้องจะถูกเซ็นโดย The Clerk of Assize ด้วยเหตุนี้จึงเป็น อาณาที่จะเสนอคำฟ้องโดยคำสั่งหรือความเห็นชอบของผู้พิพากษาของศาลแม้ว่า กระบวนการพิจารณายังไม่เริ่มขึ้น ในการพิจารณาคำฟ้องนิติบุคคลแก้ข้อกล่าวหาหรือ รับสารภาพโดยผู้แทนนิติบุคคล ถ้านิติบุคคลไม่ปรากฏตัวหรือพลาดที่จะแก้คำฟ้อง ศาลจะเสนอคำแก้คำฟ้องว่าไม่ได้กระทำความผิด (a plea of not guilty)

มาตรา 6 ของตาราง 2, มาตรา 10(2) ของ The Magistrates courts Act, 1952 ใช้กับนิติบุคคล หรือนิติบุคคลได้รับการพิจารณาที่ศาล Quarter Sessions มาตรา 9 ของตารางที่ 2 บัญญัติถึงกรณีที่นิติบุคคลถูกฟ้อง ร่วมกับบุคคลธรรมดาที่ศาลแขวง (magistrates court) ถ้าเป็นความผิด สามารถพิจารณาโดยรวบรัดอันต้องอาศัยความยินยอมของจำเลย ศาลจะ ไม่ดำเนินการพิจารณาโดยรวบรัดจนกว่าจำเลยคนใดจะยินยอมให้พิจารณาโดยรวบ รัด ถ้าเป็นความผิดรวบรัดกับความผิดที่จำเลยมีสิทธิพิจารณาโดยลูกขุน ศาลจะ ไม่พิจารณาโดยรวบรัดทั้งสองความผิด หากจำเลยใช้สิทธิที่จะรับการพิจารณาโดย ลูกขุน

นิติบุคคลคล้ายกับบุคคลธรรมดาในการเข้าสู่การพิจารณาก่อนหรือระหว่าง การพิจารณาได้ การเข้าสู่การพิจารณากระทำโดยการใช้ความเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้จัดการ ผู้อำนวยการหรือเลขานุการ เสมียนหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจคล้ายกันของนิติบุคคล การเข้าสู่การพิจารณาโดยวาจาก่อนการพิจารณาไม่ต้องได้รับความยินยอมจากที่ปรึกษาหรือทนายความ การเข้าสู่การพิจารณาโดยวาจากระทำได้โดยผู้แทนนิติบุคคล²²

4.3 กรณีศึกษา : แบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลในประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์²³

วิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้กับนิติบุคคลเป็นวิธีพิจารณาความอาญาเดียวกับที่ใช้แก่บุคคลธรรมดา เว้นแต่ข้อยกเว้นตามวิธีพิจารณาความพิเศษของ The Companies Act ในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์วิธีพิจารณาความอาญาโดยทั่วไปยึดหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความของประเทศอาณานิคม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทั้งสองประเทศเดินตามแนวทางอย่างใกล้ชิดกับวิธีพิจารณาความของประเทศอินเดีย ด้วยเหตุนี้จึงมีการกล่าวอ้างคำพิพากษาที่ตรงประเด็นกันกับคำพิพากษาของประเทศอินเดีย

²² L.H. Leigh. The Criminal liability of Corporations in English Law, Lowe & Brydone (Printers) Ltd. London. 1969 p.66

²³ ข้อมูลส่วนนี้แปลและตัดตอนมาจากบทความของ Yashwant Rai Vyas "Prosecution of Corporations: Procedure in Malaysia and Singapore, The Malayan Law Journal, october 1984, pxcii - ci

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 3 บัญญัติว่า

"บรรดาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาต้องถูกสอบสวนและพิจารณาตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายนี้; ความผิดตามกฎหมายอื่นต้องถูกสอบสวนและพิจารณาด้วยบทบัญญัติเดียวกัน : เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมความผิดการสอบสวนหรือการพิจารณาบัญญัติเฉพาะไว้"

บทมาตรานี้ได้บัญญัติวิธีพิจารณาความสำหรับการพิจารณาในส่วนของ การสืบสวนสอบสวน และพิจารณาความผิดภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น เว้นแต่มีกฎหมายพิเศษบัญญัติวิธีพิจารณาความเฉพาะ แยกพิจารณาได้ 3 ประการคือ

1. เมื่อมีกฎหมายบัญญัติความผิดเฉพาะแต่ไม่มีกฎหมายพิเศษกำหนดวิธีพิจารณาความเฉพาะสำหรับการสอบสวนและพิจารณา ให้ใช้บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
2. เมื่อมีกฎหมายพิเศษกำหนดวิธีพิจารณาความเฉพาะแล้ว การใช้บทบัญญัติตาม ป.วิ.อ. จะใช้เฉพาะ เมื่อได้มีบัญญัติไว้
3. เมื่อมีบทบัญญัติวิธีพิจารณาความเฉพาะในกฎหมายพิเศษสำหรับการพิจารณาความผิด ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติพิเศษ ไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คดี Ooi Chin Seng v Public Prosecutor ในประเทศมาเลเซีย เรื่อยนต์สองลากูยกยึดโดยศาลล่าง เพราะใช้จวนตาที่จับปลา ในบริเวณ 12 ไมล์ จากฝั่งอันเป็นการฝ่าฝืน The Fisheries (Maritime) Regulations, 1967 จำเลยยื่นอุทธรณ์ว่าศาลตัดสินผิดในข้อกฎหมาย โดยการสั่งให้ยึดเรือได้ด้วยคำสั่งรวบรัด (summarily ordering) โดยไม่ทำการสอบสวนตามมาตร 407 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ศาลสูงของมาเลเซีย ตัดสินว่า บทบัญญัติทั่วไปของมาตรา 407 แห่ง ป.วิ.อ. มีบทบัญญัติพิเศษบัญญัติไว้ ในมาตรา 15(1) ของ The Fisheries Act, 1963 ให้อำนาจยึดทรัพย์และสอบสวนตามมาตร 407 แห่ง ป.วิ.อ. ศาลต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติพิเศษที่แสดงไว้ชัดของมาตรา 15(1) ของ The Fisheries Act

ความผิดที่มากกว่าพระราชบัญญัติเดียว²⁴

ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบริษัทเป็นความผิดมาตรา
กฎหมายหนึ่งฉบับ บริษัทอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายใดก็ได้ แต่ไม่ถูกรับโทษสอง
ครั้งจากการกระทำผิดครั้งเดียว พนักงานอัยการจะเป็นผู้พิจารณาสาระความผิด
ในการฟ้องร้อง ในคดี Emperor v Bishan sahai vidhyarthi ของ
ประเทศอินเดียศาลสูง Allahabad ได้ตัดสินว่าบทบัญญัติพิเศษไม่ตัดสิทธิการ
ดำเนินคดีตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำผิดตามประมวล
กฎหมายอาญาถูกสอบสวนกระทำตามบทบัญญัติทั่วไป ไม่ต้องกระทำตาม The
companies Act สำหรับนิติบุคคล ดังนั้นบัญญัติตาม The companie Act ไม่
เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีอาญากับ บริษัทหรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทสำหรับความ
ผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่นควบคู่กับความผิดตาม
The Companies Act

เขตอำนาจศาล²⁵

The companie Act มาตรา 371(3) มีบทบัญญัติพิเศษว่า

"การดำเนินคดีกับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกจากความผิดที่มีโทษ
จำคุกกว่าหกเดือนต้องฟ้องร้องยังศาลแขวง (Magistrate's Court) ในกรณี
ความผิดมีโทษจำคุกหกเดือนหรือนานกว่านั้นดำเนินคดีที่ศาล Sessions court หรือ
ที่ The high Court

²⁴Yashwant Rai Vyas "prosecution of corporations:
Procedvre in malaysia and singapore,The Malayan Law
journal, october, 1984 p.xciii

²⁵Yashwant Rai Vyas "prosecution of Corporations:
Procedure in Malaysia and singapore", The Malayan Law
Journal, october 1984 p.xciv

อนุ (5) ของมาตรา 371 ยังบัญญัติว่า

"ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้สามารถเสนอต่อ Sessions Court แม้ว่ามีโทษบัญญัติสูงกว่าอำนาจศาลที่กำหนดไว้"

บุคคลผู้เริ่มการดำเนินคดีอาญา²⁶

ถ้ากรณีที่บัญญัติความผิดของบริษัทไม่มีบทบัญญัติพิเศษกำหนดเงื่อนไขแบบ พิธีการดำเนินคดีอาญาไว้ ต้องใช้แบบวิธีตาม บ.วิ.อ. มาตรา 371 ของ The Companies Act บัญญัติให้การดำเนินคดีกับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้กระทำ โดยนายทะเบียนบริษัท (The Registrar of Companies) หรือโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี แก่บุคคลใด (Written Consent of Minister by any person) บางกรณี The Companies Act อนุญาตให้มีการดำเนินคดีโดย บุคคลอื่น เช่น มาตรา 306(1) บัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่จะขอศาลหรือรัฐมนตรี ดำเนินคดีกับบริษัทในบางความผิด

การปรากฏตัว²⁷

ภายใต้บทบัญญัติ บ.วิ.อ. จำเลยที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีสิทธิป้องกันตน (right to tender himself) และเสนอพยานเอกสารในนามบุคคลนั้น ครั้ง หนึ่งผลอันนี้ก่อความลำบากกับวิธีพิจารณาของนิติบุคคลที่เป็นจำเลยในคดีอาญาดัง เช่น ในคดี The Federated Malay State Public Prosecutor v The Jelai concessions (Pahang) Ltd.) ผู้บริหารและบริษัทจำกัดถูกฟ้องร้อง ตามมาตรา 118 ของ The Mining Enactment 1928 ฐานนำแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลฎีกาตัดสินว่า ข้อหาตามมาตรา 118 ของ The Mining

²⁶ ibid p. xcv.

²⁷ Yashwant Rai Vyas "Prosecution of corporations: Procedure in Malaysia and Singapore", The Malayan Law Journal, october 1984 p.xcvi

Enactment ต้องดำเนินต่อบุคคลผู้กระทำไม่ควรถูกกระทำต่อบริษัทผู้ว่าจ้างศาลฎีกา
 ได้ให้เหตุผลว่า บทบัญญัติตาม บ.วิ.อ. จำเลยมีสิทธิปกป้องตนและ เสนอพยานหลัก
 ฐาน สิทธิอันนี้ไม่สามารถกระทำโดยบริษัทการตัดสินลงโทษบริษัทจึง เป็นการไม่ชอบ
 ความยากลำบากในการปรากฏตัวไม่เป็นปัญหาอีก ภายใต้อำตรา 56
 ของ บ.วิ.อ. บัญญัติให้ผู้แทนนิติบุคคลที่เป็นจำเลยมีอำนาจกระทำดังนี้

1. กรณีนิติบุคคลถูกฟ้องร้อง เพียงลำพังหรือร่วมกับบุคคลอื่น นิติบุคคล
 สามารถปรากฏตัว โดยผู้แทนซึ่งมีสิทธิกระทำการแทนนิติบุคคล ในฐานะจำเลย
 สามารถกระทำได้ ตามประมวลกฎหมายนี้

2. กระบวนพิจารณาจะไม่เป็นโมฆะ โดยการไม่ปรากฏตัวของนิติ
 บุคคล หรือมีการไม่กระทำตามบทบัญญัติที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติให้กระทำถ้าการ
 ไม่กระทำเป็นผลจากการไม่ปรากฏตัว

3. ผู้แทนของนิติบุคคลหมายถึงบุคคลที่นิติบุคคลได้แต่งตั้ง เพื่อกระทำ
 ตามบทบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ ภายใต้อำตรา 56 ของประมวลกฎหมายนี้

4. เพื่อความประสงค์ของมาตรานี้ ผู้แทนนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องได้รับ
 การแต่งตั้งภายใต้อำตราของนิติบุคคล ชื่อเขียนที่ลงนามโดยผู้จัดการทั่วไปของ
 นิติบุคคลหรือบุคคลอื่น (นามอื่น) มีอำนาจหรือเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีอำนาจจัดการ
 ของนิติบุคคล มีผลให้บุคคลตามชื่อเขียนเป็นผู้แทนนิติบุคคล และด้วยวัตถุประสงค์
 ของมาตรานี้ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์พยานหลักฐานว่าพอเพียงแก่การได้รับเป็นผู้แต่งตั้ง

บทมาตรานี้ได้รับการบัญญัติตามแนวมาตรา 33 ของ The English
 Criminal Justice Act 1925 ในประเทศมาเลเซียแม้ไม่มีบทบัญญัตินี้ แต่ตาม
 มาตรา 5 ของ บ.วิ.อ. บัญญัติในกรณีไม่มีบทบัญญัติพิเศษให้ใช้การถอดช่องว่างโดย
 กฎหมายของประเทศอังกฤษ ดังนี้มาตรา 33 ของ The English Criminal
 Justice Act 1925 จึงนำมาใช้กับประเทศมาเลเซียเช่นเดียวกัน

บ.วิ.อ. มาตรา 35 (iii) ของมาเลเซีย และมาตรา 42(3) ของ
 สิงคโปร์ได้บัญญัติการส่งหมายแก่นิติบุคคลว่า

"ในกรณีของนิติบุคคลการส่งหมายให้กระทำต่อเลขานุการหรือเจ้าหน้าที่
 ที่มีอำนาจเช่นเดียวกัน"

มาตรา 35 ของ The company Act บัญญัติให้การส่งเอกสารแก่บริษัทโดยการส่งลงทะเบียนตามทะเบียนที่อยู่ของบริษัทมาตรา 4 ของ Company Act นิยามคำว่า "เอกสาร" รวมถึงหมาย, คำสั่ง, เอกสารทาง กฎหมายอื่น, โฉนด และทะเบียน

จากการศึกษาแบบวิธีการดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลในต่างประเทศทำให้ผู้เขียนพบว่า การใช้หลักการมีตัวจำเลยในคดีอาญากับนิติบุคคลโดยการมีตัวผู้ดำเนินคดีอาญาแทนนิติบุคคลนั้นไม่ได้กระทำโดยเคร่งครัดต่อการจัดหาตัวผู้ดำเนินคดีอาญาแทนนิติบุคคล ด้วยเหตุนี้การไม่มีตัวผู้ดำเนินคดีอาญาแทนนิติบุคคลไม่ทำให้การดำเนินคดีอาญากับนิติบุคคลต้องสะดุดหยุดลง นอกจากนี้แล้วไม่มีการใช้สภาพบังคับเพื่อบังคับการปรากฏตัวของผู้ดำเนินคดีอาญาแทนนิติบุคคลเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย